

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

INHOUD

1. DOELSTELLING	2
2. IDENTIFICATIEGEGEVENS.....	3
2.1 <u>Opdrachtgever</u>	3
2.2 <u>Opdrachtuitvoerders</u>	3
2.3 <u>Coördinatie</u>	3
4. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN.....	4
4.1 <u>Algemeen</u>	4
4.2 <u>Praktische proeven 2016</u>	4
4.2.1 Kostenbijdrage	4
4.2.2 Monsterneming	6
4.2.2 Rapportering door laboratorium	7
4.2.3 Rapportering en opvolging door VITO	7
4.3 <u>Dedicated audits 2016</u>	8
4.3.1 Kostenbijdrage	8
4.3.2 Aankondiging	9
4.3.2 Rapportering en opvolging door VITO	9
4.4 <u>Audit 'Algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025'</u>	10
4.5 <u>Frequentie van de technische proeven / ISO 17025 audit</u>	11
4.6 <u>Administratieve aspecten en facturatie</u>	11

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

1. DOELSTELLING

Betrouwbare en vergelijkbare analyseresultaten zijn onontbeerlijk om een adequaat materialenbeleid te voeren en om de rechtszekerheid te waarborgen. Kwaliteitsvolle meetresultaten op afvalstoffen en andere materialen vereisen dat de monstername en de analyse volgens uniforme procedures worden uitgevoerd. Het is bijgevolg cruciaal dat alle erkende rechtspersonen de verplichte procedures (CMA) nauwgezet uitvoeren.

Met de uitbreiding van het toepassingsgebied van het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL) zijn de erkenningen voor de monstername van afvalstoffen en andere materialen ingevoerd. Deze erkende rechtspersonen worden in het VLAREL ook aangeduid met de naam laboratoria. Bovendien worden alle erkenningen van analyse- en/of monsternamelaboratoria in de discipline afvalstoffen en andere materialen, verleend voor onbepaalde duur.

Ook nadat een laboratorium aan de erkenningsvoorwaarden voldaan heeft moet het erkend laboratorium nog de algemene en specifieke gebruikseisen naleven. Een van de specifieke gebruikseisen is de deelname aan de georganiseerde controle op de kwaliteit van de monsternemingen, beproevingen, metingen en analyses waarvoor het laboratorium erkend is. De bevoegde afdeling voor de erkenningen in de discipline afvalstoffen en andere materialen is de afdeling Afval- en Materialenbeheer (AMB) van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Door het uitvoeren van kwaliteitscontroles bij erkende rechtspersonen wil de afdeling AMB bereiken dat de monstername en de analyse van afvalstoffen en andere materialen op uniforme wijze en enkel volgens het CMA gebeuren. De OVAM laat zich voor die controle bijstaan door het referentielaboratorium van het Vlaamse Gewest, i.c. VITO.

De controle van de erkende analyselaboratoria door middel van de AARDE ringtesten gebeurt in 2016 in discipline afvalstoffen en andere materialen enkel nog voor pakket A.7 (asbest). Voor monsternemingen en voor beproevingen, metingen en analyses waarvoor geen ringtest kan aangeboden worden voorziet het VLAREL een controle door middel van een technische proef.

VLAREL art. 44 voorziet dat de kosten van de hoger vermelde controles, zowel door middel van ringtesten als technische proeven, voor de helft voor rekening komen van de deelnemende laboratoria. Voor de AARDE ringtesten is de kostendeling reeds in voegeen vanaf 2016 wordt deze ook geïmplementeerd voor de technische proeven.

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

2. IDENTIFICATIEGEGEVENS

2.1 Opdrachtgever

OVAM
Afdeling Afval- en Materialenbeheer
Stationsstraat 110
2800 MECHELEN

2.2 Opdrachtuitvoerders

Laboratoria die erkend zijn of wensen te worden als laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materialen volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).

Merk op dat de erkende rechtspersonen die enkel monstername uitvoeren door voormelde omschrijving in VLAREL toch aangeduid worden met de juridische term 'laboratorium' terwijl ze geen analyses uitvoeren.

2.3 Coördinatie

VITO
Dienst Ringtesten en Erkenningen (REE)
Boeretang 200
B-2400 Mol

Contactpersonen:

Hilde Van den Broeck
Coördinator erkenningen OVAM
+32 (0)14/335925
hilde.vandenbroeck@vito.be

Heidi Hensen
Administratief medewerker
+32 (0)14/335904
audit@vito.be

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

4. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN

4.1 Algemeen

In opdracht van OVAM zal VITO vanaf 2016 voor de pakketten waarvoor geen ringtest geprogrammeerd wordt, periodiek een technische proef voorzien. Volgens VLAREL bijlage 10, hoofdstuk 2, kan deze technische proef bestaan uit een of meer van de volgende mogelijkheden:

- het door VITO bijwonen van een typische monsterneming, waarbij aan het laboratorium gevraagd wordt om specifieke aspecten van de uitvoering te demonstreren;
- het deelnemen aan een door VITO georganiseerde meting;
- het door VITO bijwonen van een typische meting, waarbij aan het laboratorium gevraagd wordt om specifieke aspecten van de uitvoering te demonstreren;
- een documentaire controle door VITO van de inhoud van de rapporten;
- een controle door VITO van de gehanteerde berekenings- en rapportagewijze;
- het uitvoeren van een meting op een door VITO aangeboden proefobject;
- een documentaire controle door VITO van het validatiedossier en de berekende meetonzekerheid, opgesteld door het laboratorium;
- het deelnemen aan een multiplechoice-examen, georganiseerd door VITO.

Naar uitvoering toe kunnen de technische proeven ingedeeld worden in 2 groepen:

- technische proeven die extern het labo gebeuren zoals de 'praktische proef' voor monsternamelabo's.
- technische proeven die intern op kantoor of exploitatiezetel plaatsvinden. Deze interne technische proeven gebeuren zowel bij analyse- als monsternamelabo's en worden aangeduid als 'dedicated audits'.

4.2 Praktische proeven 2016

4.2.1 *Kostenbijdrage*

Uit volgende tabel kan afgeleid worden voor welke pakketten een praktische proef voorzien wordt en welke kostenbijdrage of kosten hiervoor van toepassing zijn.

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Datum technische proef	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
MA.1	In-situ monsterneming van bagger- en ruimingsspecie	24/05/2016 of 25/05/2016 of 14/09/2016	375	750
MA.2	Monsterneming voor gebruik als meststof / bodem-verbeterend middel	01/03/2016	325	650
MA.4	Monsterneming voor verbranden	07/09/2016	250	500
MA.7.1 en MA.7.2	Asbestherkenning	12/10/2016 of 13/10/2016 of 14/10/2016	350**	700**

+ vaste kost per labo voor organisatie OVAM technische proeven onafhankelijk van aantal pakketten***	200	400
---	-----	-----

* Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO is de praktische proef gratis.

** Voor dit bedrag dienen 2 personen (1 persoon indien het labo maar 1 bevoegde persoon heeft/wenst voor dit pakket) aan de praktische proef deel te nemen; het labo mag meer dan 2 personen afvaardigen (geen verplichting), voor de 3de persoon en volgende dient telkens 150 euro/persoon extra betaald te worden

*** Laboratoria die deelnemen aan de OVAM/VITO ringtesten dienen geen vaste kost te betalen; Deze vaste kost zal maximaal 1x aangerekend worden; dus geen extra vaste kost voor dedicated audits indien ook wordt deelgenomen aan een of meerdere praktische proeven.

De data voor de praktische proeven zijn vermeld in bovenstaande tabel. **Gelieve deze data reeds nu op te nemen uw veldwerkplanning.** Voor de praktische proeven die op meerdere data georganiseerd worden mogen de laboratoria hun voorkeursdatum(s) doorgeven. Gelieve hiervoor het formulier in bijlage 1 naar VITO (audit@vito.be) door te mailen vóór 1/02/2016.

VITO behoudt zich het recht voor om in de loop van 2016 wijzigingen aan te brengen aan de onderwerpen, locaties en/of data.

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

De kostenbijdrage voor erkende laboratoria in bovenstaande tabel geldt voor alle laboratoria die voor de betreffende monsternemingen, beproevingen, metingen of analyses erkend zijn en erkend wensen te blijven.

4.2.2 Monsterneming

In de loop van 2016 zal VITO een reeks gezamenlijke praktische proeven organiseren voor de monsternamelabo's, waarbij per erkenningspakket eenzelfde monsternamesituatie voorgesteld wordt aan alle deelnemers.

De toe te passen monsternamemethoden zijn opgenomen in het Compendium voor monsterneming en analyse (CMA, <http://www.emis.vito.be/node/260>) en in recent geactualiseerde of nieuwe methoden (<http://www.emis.vito.be/node/267>). In de praktische proeven moeten de geactualiseerde methoden t.o.v. de versie van 29 januari 2015 toegepast worden. De ministeriële goedkeuring van geactualiseerde methoden en publicatie in het Belgisch Staatsblad wordt verwacht begin 2016.

De monsternemer zorgt zelf voor de nodige bemonsterings-, voorbehandelingsapparatuur en recipiënten of verpakkingsmateriaal, voldoende om alle matrixtype binnen het pakket te kunnen bemonsteren, tenzij dit vooraf anders gemeld wordt aan de deelnemers (bijv. mogelijkheid tot gebruik wiellader, boot,...).

Ten laatste één week voor de organisatie van een praktische proef zullen de deelnemers via de webapplicatie Robin de belangrijkste richtlijnen ontvangen i.v.m. de locatie, het uurschema met aanduiding tijdstip wanneer het laboratorium verwacht wordt en tijdsduur waarbinnen de monsterneming dient uitgevoerd te worden, de te bemonsteren partij(en), faciliteiten ter plaatse, veiligheidsmaatregelen, specifieke aandachtspunten op het terrein, ...

De keuze van de monsternemer(s) is vrij, voor zover de monsternemer (minstens één) bevoegd is bij het laboratorium waarvoor hij de monsterneming uitvoert. De monsternemer(s) mag(mogen) bij de technische proeven vergezeld worden van de verantwoordelijke voor monsterneming binnen uw labo en/of de kwaliteitsverantwoordelijke. Om veiligheidsredenen vragen we hierbij wel het aantal personen te beperken tot maximaal 3 personen per deelname.

Aan de deelnemers wordt gevraagd om de uurschema's te respecteren, zowel naar begintijdstip als naar tijdsduur toe. Gelieve u tijdig (15 min. voor het

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

opgegeven uur) aan te melden aan de ingang van het opgegeven bedrijf of locatie (tenzij anders vermeld in de specifieke richtlijnen).

Vanaf dan zal u begeleid worden naar de monsternamelocatie(s) door één van de VITO- of OVAM-auditoren, waar u de opdracht krijgt tot het bemonsteren van één of meerdere specifieke monsternamesituaties. U krijgt hiervoor ca. 1 à 2 u tijd om de gevraagde monsterneming(en) (afhankelijk van situatie(s)/matrix) uit te voeren.

De volledigheid en de staat van de monstername-uitrusting (voorbehandelings- en monsternameapparatuur, recipiënten, verpakkingsmateriaal), en de mogelijkheden voor transport van de monsters zal eveneens beoordeeld worden.

Er worden geen verdere analyses gevraagd op de genomen monsters. De monsters dienen na afloop van de praktische proef ter plaatse achtergelaten te worden.

4.2.2 *Rapportering door laboratorium*

Van elke monsterneming - uitgevoerd in het kader van een praktische proef voor een bepaald pakket - zal gevraagd worden om een **verslag van de monsterneming** op te stellen.

Het verslag van de monsterneming, alsook een scan van de originele veldnotities, dient uiterlijk één week na afloop van de praktische proef via mail (audit@vito.be) aan VITO bezorgd te worden.

4.2.3 *Rapportering en opvolging door VITO*

De beoordeling van de praktische proeven zal gebeuren overeenkomstig VLAREL, bijlage 10, hoofdstuk 2, eventueel aangevuld met specifieke criteria die voorafgaand aan de uitvoering van de praktische proef zullen worden meegedeeld.

Na de praktische proef zal VITO een verslag opmaken met daarin:

- de vastgestelde tekortkomingen m.b.t. de gebruikte monstername-uitrusting;
- de (non)conformiteit van de monsterneming met de actuele CMA-methoden die ter plaatse geëvalueerd door auditor(s) van VITO en/of OVAM

Een laboratorium waarbij tekortkomingen werden vastgesteld kan alsnog slagen voor de praktische proef indien de in het verslag opgenomen tekortkomingen worden weggewerkt. De nodige evidentie daarvoor dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO en zal vervolgens geëvalueerd worden.

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

4.3 Dedicated audits 2016

4.3.1 *Kostenbijdrage*

De pakketten waarvoor VITO in de loop van 2016 dedicated audits zal uitvoeren zijn in onderstaande tabel opgelijst. In deze tabel zijn eveneens de van toepassing zijnde kostenbijdrage of kosten opgenomen.

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
A.2.1	Gebruik als meststof/bodemverbeterend middel – anorganische parameters	650	1300
A.2.2	Gebruik als meststof/bodemverbeterend middel – organische parameters	650	1300
A.2.3	Gebruik als meststof/bodemverbeterend middel – specifieke parameters	300	600
A.3.1	Gebruik als niet-vormgegeven bouwstof (inclusief matrix waterbodem)	700	1400
A.3.2	Gebruik als vormgegeven bouwstof	500	1000
A.4	Verbranden	600	1200
A.5.1	Storten – algemene parameters	650	1300
A.5.2	Storten – specifieke organische parameters	500	1000
A.6	Microbiologische bepalingen op de eindproducten van verwerkt dierlijk afval	400	800
MA.3	Monsterneming voor gebruik als bouwstof-vaste stoffen	300	600
MA.5	MA.5 monsterneming voor het storten	250	500
MA.6	Monsterneming van eindproducten bij de verwerking van dierlijk afval	300	600

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

+ vaste kost per labo voor organisatie OVAM technische proeven onafhankelijk van aantal parameterpakketten**	200	400
---	-----	-----

- * Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO is de praktische proef gratis.
- ** Laboratoria die deelnemen aan de OVAM/VITO ringtesten dienen geen vaste kost te betalen; Deze vaste kost zal maximaal 1x aangerekend worden; dus geen extra vaste kost voor dedicated audits indien ook wordt deelgenomen aan een of meerdere praktische proeven.

4.3.2 Aankondiging

Bij het inplannen van de dedicated audits in opdracht van OVAM zal VITO nagaan welke dedicated audits vereist zijn op basis van de erkenning van het betrokken laboratorium, en hiermee rekening houden bij het vastleggen van het team voor de gecombineerde controle en de duur ervan. In de mail waarmee de datum/data en praktische modaliteiten van de dedicated audit worden meegedeeld zullen de pakketten waarvoor dedicated audits voorzien zijn expliciet worden vermeld. Laboratoria dienen zich hiervoor bijgevolg niet zelf in te schrijven.

Indien voor een dedicated audit specifieke voorbereidende acties verwacht worden van het laboratorium (bv. het stand-by zijn van een bevoegd uitvoerder of apparaat, het vooraf zoeken van een geschikte bemonsteringslocatie in de nabijheid van het laboratorium, ...) zal VITO deze uiterlijk een week voor het bezoek doorgeven.

4.3.2 Rapportering en opvolging door VITO

De beoordeling van de dedicated audits zal gebeuren overeenkomstig VLAREL, bijlage 10, hoofdstuk 2, eventueel aangevuld met specifieke criteria die voorafgaand aan de uitvoering van de dedicated audit zullen worden meegedeeld.

Na het bezoek zal VITO een verslag opmaken van de dedicated audit aangevuld met bevindingen. Al naargelang de aard van de dedicated audit (analyse- en/of monsternamelabo) zijn dit:

- de vastgestelde tekortkomingen, indien van toepassing;
- het al dan niet voldoen van de bij de meting bekomen resultaten aan de specifieke criteria.

In het eerste geval kan een laboratorium waarbij tekortkomingen werden vastgesteld alsnog slagen voor de dedicated audit indien de in het verslag opgenomen tekortkomingen werden weggewerkt. De nodige evidentie daarvoor

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO en zal vervolgens geëvalueerd worden.

4.4 Audit 'Algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025'

Een erkend analyselaboratorium moet voor ten minste één parameter per discipline over een ISO 17025-accreditatie beschikken met betrekking tot de te volgen methoden. Voor deze accreditatie wordt het algemeen kwaliteitssysteem gecontroleerd door BELAC of andere accreditatie-instelling.

Voor een monsternamelaboratorium dat alleen erkend wil worden voor een pakket dat alleen monstername omvat is volgens VLAREL geen accreditatie verplicht maar volstaat een gunstige beoordeling van de VITO over de toepassing van ISO 17025 met betrekking tot de te volgen methoden vermeld in art. 45. In voormelde situatie dient VITO een bijkomende audit van het algemeen kwaliteitssysteem uit te voeren. Deze audit zal gelijktijdig met de dedicated audit uitgevoerd worden. De kostenbijdrage voor deze audit is in onderstaande tabel opgenomen.

Algemeen kwaliteitssysteem	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
ISO 17025 audit	700	1400

* Bij een eerste audit, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO is de audit gratis.

Bij het inplannen van de dedicated audits in opdracht van OVAM zal VITO nagaan of er een controle van het algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025 (voor een niet-geaccrediteerd laboratorium) dient te gebeuren en zal hiermee rekening gehouden worden bij het vastleggen van het auditteam.

Na het bezoek zal VITO een verslag opmaken van de ISO 17025 audit met daarin de vastgestelde tekortkomingen. De in het verslag opgenomen tekortkomingen dienen binnen de opgelegde termijn weggewerkt te worden. De nodige evidentie hieromtrent zal aan VITO bezorgd worden die ze zal evalueren.

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

4.5 Frequentie van de technische proeven / ISO 17025 audit

In overleg met de bevoegde afdeling wordt ernaar gestreefd dat voor elk laboratorium binnen een bepaalde periode de nodige technische proeven overeenkomstig de verleende erkenning voorzien worden. De praktische proeven zullen in de mate van het mogelijke gelijktijdig doorgaan met de dedicated audits in het kader van art 46 van VLAREL.

In onderstaande tabel wordt de frequentie weergegeven van de verschillende kwaliteitscontroles waarbij er een onderscheid gemaakt wordt tussen monstername en analyse laboratorium.

Type kwaliteitscontrole	Monstername-laboratorium (per pakket)	Analyse-laboratorium (per pakket)
Technische proef extern (praktische proef)	1x/3 jaar	NVT
Technische proef intern (dedicated audit)	1x/2 jaar	1x/ 18 maanden ⁽¹⁾
Algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025 voor niet-geaccrediteerd laboratorium	1x/2 jaar	NVT

⁽¹⁾ 1x/2 jaar voor asbest (VLAREL pakket A.7)

De kostenbijdrage of kosten voor de technische proeven zullen enkel in rekening gebracht worden in de jaren waarin effectief technische proeven voorzien worden voor het betrokken laboratorium.

4.6 Administratieve aspecten en facturatie

Voor de inschrijvingen, administratieve opvolging en facturatie van de technische proeven zal gebruik gemaakt worden van de webapplicatie 'Robin'.

In uw labo account in 'Robin' - voor (monstername)laboratoria die nog niet geregistreerd zijn in 'Robin', zal VITO een labo-account in 'Robin' aanmaken en per mail kort de relevante functionaliteiten van deze webapplicatie toelichten - wordt een tabel opgeladen waarmee de inschrijving van uw laboratorium voor een aantal pakketten reeds vooraf ingevuld is.

Het laboratorium kan de totale kostenbijdrage van de technische proeven OVAM (praktische proeven, dedicated audits, controle ISO 17025 en vaste

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

kostenbijdrage) terugvinden in 'Robin'. Op basis hiervan dient het laboratorium een bestelbon aan VITO te bezorgen, waarnaar gerefereerd zal worden op de factuur.

De facturatie van de kostenbijdrage zal rond het einde van elk kalenderjaar gebeuren.

Indien u problemen heeft met het gebruik van de webapplicatie 'Robin', gelieve dan contact op te nemen met VITO:

- Toon De Ceuster (014/335905)
- Heidi Hensen (014/335904)

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2016)

Bijlage 1 : Formulier met voorkeursdatum(s) voor deelname aan de praktische proeven

Naam labo / monsternamen instantie: .....

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Datum technische proef	Voorkeursdata
MA.1	In-situ monsterneming van bagger- en ruimingsspecie	24/05/2016 of 25/05/2016 of 14/09/2016	
MA.2	Monsterneming voor gebruik als meststof / bodem-verbeterend middel	01/03/2016	
MA.4	Monsterneming voor verbranden	07/09/2016	
MA.7.1 en MA.7.2	Asbestherkenning	12/10/2016 of 13/10/2016 of 14/10/2016	

Gelieve dit formulier vóór 1/02/2016 door te mailen naar audit@vito.be